

LEGISLATIVNÍ ZÁKLAD PRO DOZOR NAD TRHEM V EU

Dozor nad trhem podle nařízení 765/2008

Nové nařízení 765/2008, kterým se stanoví požadavky na akreditaci a dozor nad trhem týkající se uvádění výrobků na trh, obsahuje ustanovení týkající se dozoru nad trhem a kontroly výrobků vstupujících na trh EU. Nařízení vstoupilo v platnost 1. ledna 2010.

Rámec pro dozor nad trhem vytvořený tímto nařízením má doplnit a posílit stávající ustanovení v harmonizačních právních předpisech Společenství týkající se dozoru nad trhem a prosazování těchto ustanovení. Avšak v souladu se zásadou „lex specialis“ se toto nařízení použije pouze tehdy, pokud v rámci jiných stávajících nebo budoucích harmonizačních právních předpisů Společenství neexistují konkrétní ustanovení se stejným cílem, povahou a účinkem.

Členské státy mají organizovat a provádět dozor nad trhem tak, aby:

- Dozor nad trhem zajistil, aby výrobky, na které se vztahují harmonizační právní předpisy Společenství a které (za jistých okolností) mohou ohrozit zdraví nebo bezpečnost uživatelů nebo které jinak nejsou v souladu s příslušnými požadavky stanovenými harmonizačními právními předpisy Společenství, byly staženy z trhu nebo jejich dodávání na trh bylo zakázáno nebo omezeno a aby o tom byla vhodným způsobem informována veřejnost, Komise a ostatní členské státy;
 - Zmíněnými „jistými okolnostmi“ se rozumí, že takový výrobek je užíván pro určené účely nebo za podmínek, které lze rozumně předvídat, a pokud je náležitě instalován a udržován;
- Vnitrostátní infrastruktury a programy pro dozor nad trhem zajistily, aby bylo možné přijímat účinná opatření v souvislosti s jakoukoli kategorií výrobků, na kterou se vztahují harmonizační právní předpisy Společenství.

Členské státy mají zavést vhodné mechanismy pro komunikaci a koordinaci mezi svými orgány dozoru nad trhem. Cílem takových postupů je:

- sledovat stížnosti nebo zprávy o otázkách týkajících se rizik;
- sledovat nehody a poškození zdraví, u nichž existuje podezření, že byly způsobeny uvedenými výrobky,
- kontrolovat účinné provádění nápravných opatření a
- dále sledovat vědecké a technické poznatky o otázkách bezpečnosti výrobku.

Členské státy mají svěřit orgánům dozoru nad trhem nezbytné pravomoci, zdroje a znalosti k řádnému plnění jejich úkolů zajistit, aby tyto vykonávaly své pravomoci v souladu se zásadou proporcionality.

Členské státy zavedou, provedou a pravidelně aktualizují programy pro dozor nad trhem. Poprvé k tomuto sdělení mělo dojít do 1. ledna 2010. Členské státy mají pravidelně přezkoumávat a hodnotit, jak fungují činnosti dozoru. Je informována Komise i veřejnost.

Předmětem opatření orgánů dozoru nad trhem mají být např.

- Kontroly vlastností výrobků (včetně kontrol dokladů a případně fyzických a laboratorních kontrol na základě odpovídajících vzorků; přitom orgány dozoru nad trhem -
 - zohlední zavedené zásady hodnocení rizik, stížnosti a další informace;
 - mají právo požadovat, aby hospodářské subjekty poskytly potřebné doklady a informace, aby hospodářské subjekty umožnily inspektorům vstupovat do dotčených prostor a aby hospodářské subjekty umožnily odebrat nezbytné vzorky výrobků;
 - řádně zohlední protokoly a osvědčení o zkouškách nebo potvrzující shodu, jež byly vydány akreditovaným subjektem posuzování shody;
 - plní své povinnosti nezávisle, nestranně a nezaujatě a zachovávají v případě nutnosti důvěrnost za účelem ochrany obchodního tajemství a osobních údajů;
- Vhodná opatření s cílem varovat uživatele v rámci svého území v přiměřené lhůtě o rizicích, které byly v souvislosti s určitým výrobkem zjištěny, aby se snížilo riziko zranění nebo jiných škod;
- Spolupráce s hospodářskými subjekty na opatřeních, která by mohla zamezit rizikům nebo omezit rizika způsobená výrobky, které tyto subjekty dodaly.

V opatřeních nařízení 765/2008 je akcentováno posuzování/analýza rizik. Zejména rozhodnutí, zda výrobek představuje vážné riziko, má vycházet z náležitého posouzení rizik, které zohledňuje povahu rizika a pravděpodobnost, že riziko nastane. Možná vyšší míra bezpečnosti nebo dostupnost jiných výrobků představujících nižší míru rizika není důvodem pro to, aby byl výrobek považován za výrobek představující vážné riziko.

Každé opatření přijaté podle příslušných harmonizačních právních předpisů Společenství o zákazu nebo omezení dodávání výrobku na trh, o jeho stažení z trhu nebo z oběhu má být přiměřené a přesně odůvodněné. Rozhodnou-li se orgány dozoru nad trhem jednoho členského státu stáhnout z trhu výrobek vyráběný v jiném členském státě, mají o tom uvědomit daný hospodářský subjekt (na adrese uvedené na příslušném výrobku či v dokladech přiložených k tomuto výrobku).

Hospodářský subjekt musí být zároveň informován o opravných prostředcích, které má k dispozici podle vnitrostátních právních předpisů, a o lhůtách, které se na tyto opravné prostředky vztahují. Hospodářský subjekt má mít nejméně 10-denní časovou lhůtu pro vyjádření, kromě případů, kdy by taková konzultace nebyla možná kvůli naléhavosti opatření, které se má přijmout. Přijatá opatření orgánů dozoru mají být neprodleně zrušena nebo upravena, jakmile hospodářský subjekt prokáže, že přijal účinná opatření.

Pro ochranu zdraví a bezpečnosti a pro zajištění řádného fungování vnitřního trhu je nezbytná spolupráce mezi příslušnými orgány na úrovni členských států a na přeshraniční úrovni při výměně informací a následné přijetí opatření. Tyto mechanismy nařízení 765/2008 zahrnuje, v zásadě se odkazuje na GPSD (RAPEX).

Nové nařízení stanovuje, že celní orgány mohou zablokovat uvolnění výrobků, které nespĺňují právní požadavky na dobu tří dnů. Obvykle je lhůta tří dnů používána orgány dozoru nad trhem k prošetření výrobku za účelem rozhodnutí, zda může být propuštěn do volného oběhu, zda musí být zadrženo nebo zda je potřeba dalšího šetření. Pokud je výrobek shledán jako nebezpečný, může být jeho dovoz zakázán a celní orgány označí zásilku a doprovodné dokumenty upozorněním, že výrobek je zakázán. Celní orgány také uvědomí o této zásilce celní orgány ostatních členských států.

Vnitrostátní sdružení na ochranu spotřebitele by měla na vnitrostátní úrovni spolupracovat s orgány dozoru nad trhem a mělo by mezi nimi docházet k výměně informací, pokud jde o výrobky, u nichž existuje podezření, že představují riziko.